

**ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 601/1 од 7. марта 2018. године, а у складу са Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (*Гласник Универзитета у Београду*, бр. 200 од 23. новембра 2017. године), изабрана је Комисија за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на Конкурс за избор редовног професора за ужу научну област Германистика, предмет Немачка књижевност, који је објављен у листу *Послови* број 768 од 14. 03. 2018.

На конкурс се јавио један кандидат, др Душан Глишовић, досадашњи ванредни професор на том предмету.

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ
ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ И НА РАДНО МЕСТО РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА ЗА УЖУ НАУЧНУ
ОБЛАСТ ГЕРМАНИСТИКА
(ПРЕДМЕТ НЕМАЧКА КЊИЖЕВНОСТ)**

Биографија др Душана Глишовића

Душан Глишовић је рођен 24. августа 1953. године у Београду.

Основну школу и гимназију похађао је у Берлину (1960–62), Београду (1962–65) и Целовцу (1965–1970). Матурирао је у Београду, у Десетој београдској гимназији, 1972. На Филолошком факултету у Београду студирао је Немачки језик и књижевност 1972–1976 (просек на студијама 8,41, на дипломском испиту 9) и похађао је постдипломске студије, смер Наука о књижевности, 1976–78 (просек 9,57). Служио је војни рок 1981–1982. Магистарски рад *Рецепција Грилпарцера на српскохрватском* (ментор проф. др Миљан Мојашевић) одбранио је 1984.

Као стипендиста немачке Фондације Александер фон Хумболт студирао је две године на Филозофском факултету у Бону германистику, компаратистику и политичке науке (1986–88), како би испунио услов да на том универзитету докторира, што је учинио 1994. тезом *Politik im Werk Kafkas* (*Политика у Кафкином делу*, ментор проф. др Петер Пиц), положивши претходно докторске испите са одличном оценом. Дисертација је објављена 1996. код водећег немачког издавача Франкеа у Тибингену/Базелу.

Академска каријера

Запослио се 1979. на Филолошком факултету у Београду као асистент-приправник за предмет Немачка књижевност.

У звање асистента-приправника за предмет Немачка књижевност биран је 1979, а реизабран 1984.

У звање асистента биран је 1985, реизабран 1990.

У звање доцента биран је 1996, реизабран 2001, 2006 и 2011.

У звање ванредног професора изабран је 2012. године.

Библиографија радова до избора у звање ванредног професора.

Монографије:

- *Recepcija Grilparcera na srpskohrvatskom*. Magistarski rad. Beograd, 1984, 242 str. Daktilografisano.

- *Politik im Werk Kafkas*. Tübingen und Basel, Francke Verlag, 1996, VII, 203 стр. (ISBN 3-7720-2158-1) (М 12)

- *Иво Андрић. Краљевина Југославија и Трећи рајх 1939-1941. Прилог проучавању југословенских и српских политичких и културних односа са Немачком, Аустро-Угарском и Аустријом*. Београд, Службени гласник, 2012, 855 стр. (ISBN 978-86-519-1068-8) (М 41)

Научни чланци:

- *Jovan Skerlić o Geteu i Šileru. (Povodom stogodišnjice Skerlićevog rođenja)*. U: *Književna kritika* (Beograd), god. VIII, 1977, br. 2, str. 69-73. (М53)

- *Ликови Аустријанаца и Немаца као структурални елементи у Андрићевом књижевном делу. У: Дело Иве Андрића у контексту европске књижевности и културе. Зборник радова са Међународног научног*

скупа одржаног у Београду од 26. до 28. маја 1980. Београд, Задужбина Иве Андрића, 1981, стр. 753-770. (M33)

- Превођење наслова као вид „стваралачке издаје“. Прилог теорији превођења. У: Преводна књижевност. Зборник радова Седмих београдских преводилачких сусрета, 4-7. децембар 1981. Београд, 1982, стр. 106-109. (M63)

- *Recepcija Remarkovog romana „Na zapadu ništa novo“ и „Nolitovom“ izdanju 1929. godine.* У: *Filološki pregled* (Београд), год. XX, 1982, бр. 1-4, стр. 95–106. (M24)

- *Geteu и pomen.* У: *Književna kritika* (Београд), год. XIII, 1982, бр. 4, стр. 78-79. (M53)

- *Literatologie anstatt Literaturwissenschaft. Ein terminologisches und literaturwissenschaftliches Problem.* У: *Jugoslawisch-deutsches Germanistentreffen in Dubrovnik vom 30.9.-4.10.1984.* (=DAAD, Dokumentationen & Materialien, Bd. 7). Bonn, 1986, S. 257–263. (M33)

- *Jedna anketa о Geteu.* У: *Simpozijum о J. V. Geteu.* Novi Sad, 29. и 30. X 1982. Novi Sad, Filozofski fakultet, 1983, стр. 137–144. (M63)

- *Zdenko Škreb.* У: *Književna kritika* (Београд), год. XVI, 1985, бр. 6, стр. 7–8. (M53)

- *Grillparzer in Jugoslawien. Der Fall einer negativen Rezeption.* У: *Jugoslawien – Österreich. Literarische Nachbarschaft.* Hrsg. von Johann Holzner und Wolfgang Wiesmüller. Innsbruck, AMÖ, 1986, S. 113–117. (M33)

- *Вегеова драмска визија кнеза Лазара и пропасти Немањића.* У: *Свети кнез Лазар. Споменица о шестој стогодишњици Косовског боја, 1389–1989.* Београд, [Свети архијерејски синод Српске православне цркве], 1989, 407–413. (M44)

- *Kafkas „denationalisierte“ Imagologie. Das „Eigene“ als „Fremde“ am Beispiel Karl Roßmanns.* У: *IVG. Begegnung mit dem „Fremden“. Grenzen – Traditionen – Vergleiche. Akten des VIII. Internationalen Germanisten-Kongresses, Tokyo, 1990.* Bd. 2, *Theorie der Alterität.* München, iudicium, 1991, S. 184–192. (M33)

- *Der manipulierte Goethe.* In: *Znanstvena revija* (Maribor), letnik 3, 1991, številka 3, стр. 189–198. (M53)

- *Пледаје за међународну стандардизацију превода.* У: *Мостови* (Београд), год. XXIII, 1992, бр. 89–90, стр. 76–77. (M53)

- *Die politisierte Architektur. Zur Funktion von Architektur und Interieur in den Anti-Utopien des 20. Jahrhunderts.* У: *Neohelicon*, Budapest, Amsterdam, XIX, 1992, Nr. 1, S. 207–217. (M22)

- *Косовски бој у хроникама и белетристици на немачком језику.* У: *Летопис Матице српске* (Нови Сад), год. 168, 1992, књ. 449, св. 6, јун, стр. 1055–1068. (M51)

- *Ein untreuer Nachahmer seines Vorbildes. Franjo Marković's „genetische“ Übersetzung des „Treuen Dieners“.* У: Hilde Haider-Pregler und Evelyn Deutsch-Schreiner, „Stichwort Grillparzer“. Wien – Köln – Weimar, Böhlau Verlag, 1994, S. 133–139. (M33)

- *Totalitarismus contra Kafka.* У: *Filološki pregled* (Београд), год. XXVII, 2000, бр. 2, стр. 9–29. (M24)

- *Zukunftschancen der deutschen Sprache in Serbien.* У: *Zukunftschancen der deutschen Sprache in Mittel-, Südost- und Osteuropa.* Grazer Humboldt-Kolleg, 20-24. 11. 2002. Hrsg. von D. Goltschnigg und A. Schwob. Wien, Praesens, 2004, S. 351-356. (M33)

- *Бомбардовање Београда 1941. у делима Захер-Мазоха, Чокора и Брехта.* У: *Летопис Матице српске*, год. 181, јул-август 2005, књ. 476, св. 1–2, стр. 200–210. (M51)

- *Peter Handke, „Eine Poetik“.* У: *Filološki pregled* (Београд), год. XXXII, 2005, бр. 2, стр. 55–69. (M24)

- *Иво Андрић, Три немачке свеске.* У: *Свеске Задужбине Иве Андрића* (Београд), година XXV, септембар 2006, св. 23, стр. 9–82. (M51)

- *Хандкеова „Моравска ноћ“.* Тумачење. У: *Летопис Матице српске* (Нови Сад), год. 184, јул-август 2008, књ. 482, св. 1–2, стр. 208–236. (M51)

- *Deutsch in Serbien.* У: *Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch.* Hrsg. von Hans-Jürgen Krumm, Christian Fandrych, Britta Hufeisen, Claudia Riemer. 2. Halbband. Berlin und New York, de Gruyter, 2010, S. 1789–1793. (M33)

Прикази, критике и друго:

- *Однос између естетског и етичког.* У: *Књижевна реч* (Београд), год. VII, 1978, бр. 98, стр. 7.

- *Како нас виде. Југославија у западнонемачкој „Енциклопедији 2000“.* У: *Књижевне новине* (Београд), 1979, бр. 584, стр. 7-8.

- *Sprachkunst, Beiträge zur Literaturwissenschaft.* Herausgegeben im Auftrag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Kommission für Literaturwissenschaft, von Heinz Kindermann und Herbert Seidler. Verantwortlicher Schriftleiter: Dr. Franz Kadrnoska. Wien. У: *Filološki pregled* (Београд), год. XIX, 1981, бр. 1–4, стр. 81-82.

- *Симпозијум Гете у 20. веку, у Дубровнику.* У: *Књижевна реч* (Београд), год. XI, 1982, бр. 179, стр. 17.

- *Zbornik и част Zorana Konstantinovića.* [Komparativistik, Theoretische Überlegungen und südosteuropäische Wechselseitigkeit. Festschrift für Zoran Konstantinović. Innsbruck, am 5. Juni 1980. Herausgegeben von Fridrun

- Rinner und Klaus Zerinschek. Heidelberg, 1981. Carl Winter-Universitätsverlag, 512 стр.]. U: *Književna kritika* (Beograd), god. XIII, 1982, br. 5, str. 100-107.
- *Постоји ли наука о књижевности?* Зденко Шкроб, *Књижевност и повијесни свијет*, ед. Сувремена мисао, Школска књига, Загреб, 1981. У: *Књижевна реч* (Београд), год. XI, 1982, бр. 185, стр. 16.
  - *Sveske Zaduzbine Ive Andrića, god. I, sv. I, Beograd, jun 1982.* U: *Filološki pregled* (Beograd), god. XX, 1982, br. 1-4, str. 160-162.
  - *Студије о Грилпарцеру.* У: *Књижевна реч* (Београд), год. XII, 1984, бр. 233, стр. 10.
  - *Литератологија уместо Наука о књижевности.* У: *Књижевна реч* (Београд), год. XIII, 1984, бр. 245, стр. 8-9.
  - *Uzorno izdanje novele „Smrt u Veneciji“.* U: *Savremenik* (Beograd), god. XXXI, knj. II, 11. novembar 1985, str. 494-497.
  - *Атак на аутономију универзитета.* У: *Књижевна реч* (Београд), год. XIV, 1985, бр. 258, стр. 4.
  - *Зла судбина доктората Томаса Мана.* У: *Политика* (Београд), 31. децембар 1986, 1. и 2. јануар 1987, стр. 13.
  - *Није ћирилица писмо нижег реда.* У: *Политика* (Београд), 8. фебруар 1989, стр. 22.
  - *Немачка тетралогја о Немањинима.* У: *Политика* (Београд). Културни додатак. 25. 3. 1989, стр. 13.
  - *Етимологија немачке речи Broz.* У: *Демократија* (Београд), год. I, бр. 4, 4. 5. 1990, стр. 3.
  - *Симпозијум о Андрићу за време санкција 1992. године.* Ivo Andrić, 1892-1992. Beiträge des Zentenarsymposions an der Otto-Friedrich-Universität Bamberg im Oktober 1992. Hrsg. von Peter Thiergen. Ed. Vorträge und Abhandlungen zur Slawistik. Bd. 25. Verlag Otto Sagner, München 1995, 161 стр. У: *Свеске Задужбине Иве Андрића* (Београд), година XVI, 1997, бр. 13, стр. 212-218. (M57)
  - *Немачко-српски сусрети.* Zoran Konstantinović, *Deutsch-serbische Begegnungen. Überlegungen zur Geschichte der gegenseitigen Beziehungen zweier Völker.* Edition Neue Wege. Berlin, 1997, 143 стр. У: *Књижевне новине* (Београд), год. LI, 15. јун 1998, стр. 10.
  - *Imaginarna Srbija Petera Handkea.* [Peter Handke, *Pitajući sa suzama u očima. Naknadni Zapisi o dva putovanja po Jugoslaviji za vreme rata, marta i aprila 1999.* Frankfurt na Majni, 2000, 157 str.] U: *Danas* (Beograd), god. IV, 17-18. 6. 2000, br. 991-992, str. 26.
  - *Низоземски путописци о Балкану.* Јелица Новаковић-Лопушина, *Срби и југоисточна Европа у низоземским изворима до 1918.* Београд, 1999, 352 стр. У: *Књижевни лист* (Београд), год. II, бр. 11/12, 1. јун и 1. јул 2003, стр. 18.
  - *Хандке одлучио да ћути.* У: *Политика* (Београд), 5. јули 2003, стр. В 3.
  - *Грубачићев орис магнит.* Слободан Грубачић, *Историја немачке културе.* Сремски Карловци – Нови Сад, 2001, 561 стр. У: *Књижевни лист* (Београд), год. II, бр. 14, 1. октобар 2003, стр. 12.
  - *Сонет о Београду.* [Александер Захер Мазох, *Време демона* и Бертолт Брехт, *Извештај Срба*]. У: *Политика* (Београд), 3. април 2004, стр. В 4.
  - *Аманет Миодрага Перишића.* Миодраг Перишић, *Развалине идеолошког раја.* Београд, 1995. У: *Књижевни лист* (Београд), год. 3, 1. јун 2004, бр. 22, стр. 2.
  - *Кловн тужног лика.* [О роману Хајнриха Бела, *Мишљења једног кловна.* Келн, Берлин, 1963, 302 стр.]. У: *Вечерње новости* (Београд), 29. август 2004, стр. 9.
  - *Немачко лирско осматрање Београда.* Данијела Данц, *Осматрач са куле.* Гетинген, 2006, 154 стр. У: *Политика* (Београд). Културни додатак. 12. јануар 2008, стр. 4.
  - *Лирско осматрање Лајпцига и Београда.* [Данијела Данц, *Осматрач са куле.* Гетинген, 2006, 154 стр.] У: *Књижевни лист* (Београд), год. VII, 1. фебруар 2008, бр. 66, стр. 14-15.
  - *Нарцис се огледа у Морави.* Петер Хантке, *Моравска ноћ.* Франкфурт на Мајни, 2008, 561 стр. У: *Политика* (Београд). Културни додатак. 19. јануар 2008, стр. 5.
  - *Помен Срдану Богосављевићу.* У: *Летопис Матице српске* (Нови Сад), год. 184, јул-август 2008, књ. 482, св. 1-2, стр. 282-285.

Преводи:

- *René Wellek, Književnost, fikcija i literarnost.* Prevod s engleskog. U: *Filološki pregled* (Beograd), god. XVII, 1979, br. 1-4, str. 9-17.
- Jan Aler, *Kreativnost – umetništvo – životni svet*, 5-16; Ernesto Grasi, *Estetika kao filozofija u humanizmu*, str. 53-58; Gerhart Fraj, *Stvaranje i interpretacija umetničkog dela*, 70-76; Zigrfid J. Šmit, *Od mimesisa ka meteksisu. Zabeleške o jednoj demokratskoj umetnosti*, 84-88; Rudolf Haler, *O pronalaženju novih umetnosti*, 152-154; Erhart Jon, *Naučno-tehnički napredak – umetnost – stvaralaštvo*, 227-228; - Rudolf Lite, *Fascinacija teme – jedna teza o duhovno-istorijskom značenju hermetičke lirike*, 290-293; Volfart Henkman, *O stvaralačkom u fotografiji*, 294-296. U: Milan Damjanović, ed., *Stvaralaštvo i ljudski svet, Physis – Techne – Poiesis. Izbor iz Kongresnih akata IX međunarodnog kongresa za estetiku.* Dubrovnik, 1980. Beograd, 1983.
- *Herbert Markuze, [Marksizam, književnost, ideologija].* U: Sreten Petrović, ed.; *Marskizam i književnost.* Tom II, Beograd, Prosveta, 1983, str. 99-116.

- Владимир Војнович, Сахаров и амбис. Превод с немачког. У: *Књижевне новине* (Београд), год. XXXV, бр. 676, 15. 11. 1984, стр. 20.
- *Писмо пуковнику Фон Херберштајну, 1596.* (Превод с нововисоконемачког Зоран Жилетић и Душан Глишовић). *Гроф Пургстал извештава ратно веће 1690...* (Превод са нововисоконемачког Зоран Жилетић и Душан Глишовић). У: Предраг Р. Драгић Кијук, прир., *Catena mundi*, Краљево, Београд, 1992, стр. 349-350, 356-363. (M68 + M68)
- Џорџ Штајнер, *Мелодије за милионе. Музика и политика.* Превод с немачког. У: *Књижевни лист* (Београд), год. III, бр. 17, 1. јануар 2004, стр. 2.
- Artur Šopenhauer, *Eristička dijalektika ili umeće kako da se uvek bude u pravu, objašnjeno u 38 trikova.* Novi Sad, Svetovi, 1. izd. (1985), 2. izd. (1997), 3. izd. (2007), str. 33-110.
- . Петер Хандке: *Моравска ноћ. (Одломци из романа).* У: *Политика* (Београд). Културни додатак. 19. јануар 2008, стр. 5.

Учесће на научним скуповима и јавна предавања:

- *Нолит и страни писци у српској књижевности између два рата (1929 – 1941).* Београд, 11. - 14. 1. 1979.
- Реферат: *Рецепција Ремарковог романа „На западу ништа ново“ у „Нолитовом“ издању 1929. године.*
- *Дело Иве Андрића у контексту европске књижевности и културе.* Београд, 26. - 28. маја 1980. - Реферат: *Ликови Аустријанаца и Немаца као структурални елементи у Андрићевом књижевном делу.*
- *Седми београдски преводилачки сусрети.* Београд, 4. - 7. децембар 1981. - Реферат: *Превођење наслова као вид „стваралачке издаје“.* Прилог теорији превођења.
- *Goethe und die Literatur des 20. Jahrhunderts.* Дубровник, 20. – 21. 9. 1982. - Реферат: *Die Aspekte der Goethe-Rezeption im 20. Jahrhundert.*
- *Симпозијум југословенских германиста поводом 150-годишњице смрти Јохана Волфганга Гетеа.* Нови Сад, 29. - 30. 10. 1982. - Реферат: *Једна анкета о Гетеу.*
- *Циклус Франц Кафка* на Коларчевом народном универзитету. Београд, 24. 2. 1984. - Предавање: *Загонетна кривица Јозефа К.*
- *Österreichisch-Jugoslavisches Germanistensymposium.* Innsbruck, 31. V - 2. VI 1984. - Реферат: *Grillparzer in Jugoslawien – Der Fall einer negativen Rezeption.*
- *Jugoslawisch-deutsches Germanistentreffen in Dubrovnik vom 30. 09. – 04. 10. 1984.* - Реферат: *Literatologie anstatt Literaturwissenschaft. Ein terminologisches und literaturdidaktisches Problem.*
- *Rezeption österreichischer Literatur in Jugoslawien – Rezeption jugoslawischer Literatur in Österreich.* Загреб, 18. - 20. 2. 1985. - Реферат: *Die kroatische „genetische Übersetzung“ von Grillparzers „Ein treuer Diener seines Herrn“.*
- *Germanistische wissenschaftliche Arbeiten im Kontaktraum.* Марибор, 9. - 11. 1989. - Реферат: *Goethe, außerliterarisch.*
- *VIII. Internationaler Germanisten-Kongress. Begegnung mit dem „Fremden“. Grenzen – Traditionen – Vergleiche.* Tokio, 27. 8. - 1. 9. 1990. - Реферат: *Kafkas „denationalisierte“ Imagologie. Das „Eigene“ als „Fremde“ am Beispiel Karl Rossmanns.*
- *Österreichisch-jugoslawisches Germanisten-Symposion.* Klagenfurt, 8. - 12. Oktober 1990. - Реферат: *Der vermeintliche Utopist Franz Kafka.*
- *Grillparzer-Forum.* Wien, 14. - 17. November 1991. - Реферат: *Ein untreuer Nachahmer seines Vorbildes. Franjo Marković's „genetische“ Übersetzung des „Treuen Dieners“.*
- *Zukunftschancen der deutschen Sprache in Mittel-, Südost- und Osteuropa.* Grazer Humboldt-Kolleg, 20. - 24. November 2002. - Реферат: *Zukunftschancen der deutschen Sprache in Serbien.*

Библиографија радова од избора у звање ванредног професора:

Монографија:

- **Иво Андрић. Историја и политика, Прилог проучавању југословенских и српских политичких и културних односа са Немачком, Аустро-Угарском и Аустријом, Едиција Сведоци епохе, Службени гласник, Београд, 2017, 318. стр. (ISBN 978-86-519-2089-2) (M41)**

У проучавању југословенско- и српско-немачких и -аустро-угарских, тј. аустријских културних и политичких односа кандидат је остао веран делу Иве Андрића јер је мало светских писаца чија биографија и књижевно дело сједињује у тако високој мери историју и политику. Његов живот захвата оба светска рата и стварање обе Југославије, а у многим историјским догађајима везаним за судбину Босне и Југославије био је посредни и непосредни учесник. Познавао је велики број политичких личности и био сведок крупних историјских догађаја. Његова дисертација, приповетке и романи посвећени су историји Босне. Историју аутор ове монографије схвата као дијахронијски след битних догађаја, као и њихово тумачење, док под политиком подразумева синхронијска збивања, као и политички мотивисан приступ Андрићу и његовом делу.

Аутор запажа да су многа досадашња проучавања Андрића у недостатку смелости или знања да се укаже на политички садржај његовог дела, учвршћивала представу о њему као приповедачу о прошлим временима, а посебно о Босни под турском влашћу. Овом књигом кандидат је допринео да се разбију такве представе и објасни како је Андрић у својим књижевним делима живо реаговао на политичка збивања, уз вешто прикривање политичке поруке.

Посебну пажњу привлачи Глишовићево разматрање кривце за Први светски рат коју је британски историчар Кристофер Кларк, у ревизионистички писаној књизи *Месечари, Како је Европа кренула у Први светски рат* (2013) поделио на равне части између великих сила. Томе Глишовић супротставља Бизмаркову бојазан да ће Вилхелм II као „усијана глава“ нехотице изазвати рат и сам Хитлеров став да су немачке политичке партије хушкале на рат као начин да се политичке прилике у Немачкој рашчисте. Андрић не промишља рат као борбу која на крају даје победника и губитника, него само губитнике, а да обичан човек остаје да мукотрпним радом обезбеди нужна средства за опстанак. Рат нема оправдане и логичке узроке, већ зна да се „омакне“, а када се једанпут захукта, могуће су и милионске жртве до његовог престанка. Иако се такав став може сматрати истоветним са Кларковим, према Глишовићу, то не може бити тачно, јер Андрић на историјска збивања гледа као на природан ток људских делатности у које спадају и крајње неразумни и нехумани поступци, док је код Кларка у питању ревизионизам.

На више од шездесет страница књиге кандидат тумачи приповетку *Писмо из 1920. године* (1946). Своје тумачење он започиње излагањем политичких околности под којима она настаје и рашчишћавањем различитих недоумица око њеног наслова пружајући за то јасне доказе. Све до овог тумачења било је уврежено схватање да је тема приповетке критика друштвених односа и националних сукоба у Сарајеву 1920. године, али Глишовић недвосмислено аргументује да је посреди Андрићева лична исповест и најоштрија критика политике хрватских националиста у Првом и усташа у Другом светском рату.

Кандидат такође осветљава утицај новеле Томаса Мана, *Тонио Крегер* (1903), на настанак *Писма из 1920. године*. Он проналази сличност између Манове и Андрићеве креације карактера и интелектуалног профила главног лика, његових родитеља, те утицај Ничеа и Мопасана који преко Мана прелази на Андрића, као и рани утицај Мана на Андрићев *Разговор о Гоји* (1935), у коме се на сличан начин као и код немачког прозаисте јавља мотив идентитета уметника и његовог дела.

И ова кандидатова књига настала је на основу примарне грађе до које је њен аутор дошао стрпљивим радом у српским и немачки архивима, и користећи обиље домаће и стране стручне литературе.

Научни чланци:

- „*Ivo Andrić, der Erste Weltkrieg und der Standpunktwechsel*“, *Филолошки преглед, Часопис за страну филологију, Revue de philologie*, год. XLIII (2016), св. 1, стр. 25–69. (M 24: домаћи часопис водећег националног значаја који је Стручно веће друштвених и хуманистичких наука верификовало посебном одлуком у рангу часописа категорије M24 са листе Министарства просвете и науке, а на основу предлога факултета, и који се тако верификован вреднује у поступку избора у звање наставника у групацији друштвено-хуманистичких наука)

Као припадник бунтовне сарајевске омладине, Андрић се није повео за радикалном националном струјом која је извела Сарајевски атентат. Одбијање силе у решавању политичких проблема остало је за живота његово политичко начело. Глишовић набраја и тумачи кључна места у Андрићевом делу (*Рзавски брегови, На Дрини ћуприја, Госпођица*) у којима су изнети политички ставови и обрађена историјска збивања. Андрић се не снебива да подвуче страдање нарочито српског живља, али његово верују остаје и даље да изнад политичких решења, ма каква она била, остаје сушта човекова потреба за личном слободом и срећом, а да је рад најбољи начин да се постигне смислен заједнички живот припадника различитих народа и вера. На више места у раду аутор показује како се на исте ствари политички мотивисано различито гледа.

- „Дипломатски испит Иве Андрића из 1922. године“, *Свеске Задужбине Иве Андрића (Београд)*, год. XXXV, 2016, св. 33, стр. 8–41. (M51: Часопис водећег националног значаја који као такав утврђује Стручно веће друштвених и хуманистичких наука у рангу часописа категорије M51 са листе Министарства просвете и науке, а на основу предлога факултета, и који се тако верификован вреднује у поступку избора у звање наставника у групацији друштвено-хуманистичких наука).

Андрић је као вице-конзул у Трсту полагао 1922. године дипломатски испит. Писмено је одговорио на питање из националне историје, превео је део дипломатског дописа са српског на француски и на француском, тадашњем језику дипломатије, образложио узроке за избијање Првог светског рата. Са стрпљивошћу, која је преко потребна за ишчитавање рукописа од преко двадесет страница, и уз познавање историје о којој Андрић пише у свом дипломатском испиту (историја Србије, Берлински конгрес и Први светски рат), Глишовић је приредио за штампу и критички пропратио објашњењима једно сведочанство битно за пищеву биографију.

- „Поређење Андрића са Пастернаком као хладноратовска провокација“, *Свеске Задужбине Иве Андрића* (Београд), год. XXXV, 2016, св. 33, стр. 181–196. (M51: Часопис водећег националног значаја који као такав утврђује Стручно веће друштвених и хуманистичких наука у рангу часописа категорије M51 са листе Министарства просвете и науке, а на основу предлога факултета, и који се тако верификован вреднује у поступку избора у звање наставника у групацији друштвено-хуманистичких наука).

Непосредно по објављивању Андрићеве приче *Лаж* у београдској *Борби*, крајем 1958, западноберлински *Tagesspiegel*, који је излазио у америчком сектору и био основан од америчке службе за пропаганду – донео је приказ у коме је Андрић упоређен са Пастернаком. Совјетски аутор је у то време био стекао велику популарност на Западу романом *Др Живаго*, чији је излазак здушно помогла ЦИА. Дотични приказ носи обележја Хладног рата, али и незадовољство САД-а према југословенском вођи, који је изненада одбио наставак дугогодишње америчке војне помоћи, и стао да се поново приближава Совјетима.

Очигледно је да су уредник и аутор чланка пренаглили у политичком поређењу Андрића са Пастернаком, те даљег одјека у немачкој штампи о југословенском писцу као дисиденту против режима Јосипа Броза није било. Ма колико да се западноберлински новинар трудио да докаже како је лик лажљивог сераскера Омер-паше у причи *Лаж* заправо југословенски председник, промишљено сročена структура Андрићевог наратива, показује Глишовић, лако је могла да одбије било какав напад те врсте, иако се слободно и Брозов начин владања, као и сваки други те врсте – могао подвести под лажљивост и превртљивост турског сераскера у Босни.

- „Андрић као тема у збирци *Земаљски дугови*“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. књ. 65 (2017), св. 2, стр. 497–511. (M24)

У збирци приповедака о Иви Андрићу, *Земаљски дугови* (2012), три приповетке из пера И. Маројевића, М. Демића и Д. Стојиљковића баве се краљевско-југословенским послаником у Берлину. Глишовић их тумачи поређењем фикције са историјским чињеницама, како би истакао могућности уметничке аутономије и ауторове оригиналности. Кандидат објашњава Маројевићеву поруку у причи *Крај пута*, везану за проблеме стваралаштва на матерњем језику, патриотизам, сукоб материјалних потреба и духовних вредности, као и деконструктивни наративни поступак разлагања Андрићевог лика на поједине приповедне елементе.

Демић у *Слепим колосецима чекања* класичним приповедним поступком омогућава увид у Андрићеву интиму и суптилно приказује рађање љубави између Андрића и Милице у Берлину, која под стегом брачне верности тиња док је њен супруг у заточеништву, а распламсава се годину дана после Ненадове смрти (1958), када Милица Јовановић постаје Андрићева супруга.

Приповетка *Мртве ствари* Дејана Стојиљковића је сва у сукобу са историјским чињеницама и логиком, које су жртвоване сензационализму шпијунске радње.

- „Драма Драгослава Јањића *Велепосланик* у сукобу са историјским чињеницама“, *Летопис матице српске*, год. 193, јануар-фебруар 2017, књ. 499, св. 1–2, стр. 119–132. (M51)

У драми Д. Јањића *Велепосланик* постоје бројна одступања од историјских чињеница, што штети уверљивости ове драме. Јањић пребацује Андрићу што се није више заложиио за пуштање на слободу ухапшених српских дипломата, јуна 1941, по њиховом повратку из места службовања у Београд. При томе се аутор опредељује за комунистичку интерпретацију мартовског пуча, према којој је „народу“ припала заслуга у збацивању кнеза Павла. У реконструкцији догађаја у Југословенском посланству у Берлину, у раздобљу између 27. марта и 6. априла, лик Андрића је уштогљен, беживотан, помирен са свим што се око њега догађа, а од помирености се драма не прави, закључује Глишовић.

- „*Kafkas Der Prozess und Andrićs Der verdammte Hof. Ein Vergleich*“, *Филолошки преглед. Часопис за страну филологију, Revue de philologie*, год XLIV (2017), 1, 9–24. (M 24)

Док је јула 1914. Кафка у Берлину по први пут раскидао веридбу са Фелисом Бауер, назвавши то „судницом“, дотле је Андрић у исто време чамиио у мариборском затвору изручен на милост и немилост аустро-угарском судском апарату. То су биографски корени из којих ће касније изнићи два велика дела светске књижевности – роман *Процес* и приповетка на граници са романом, *Проклета авлија*. Све док Андрић буде чекао на своју неизвесну судбину као притвореник, Кафка пише роман о Јозефу К. Када буде привео крају роман, у коме главни лик налази смрт, завршава се истражни поступак над Андрићем и он бива пуштен на слободу.

Процес се одвија у Кафкином родном Прагу и читав роман носи аутобиографске црте аутора. Ту особеност показује и *Проклета авлија*, иако је њена радња измештена у далеки Цариград. Заmrшеност радње, непрозирна структура суда и надређених власти огледа се у заmrшеној архитектури прашког суда и цариградског затвора. Јозеф К. неуморно настоји да сазна разлог набеђене кривице, а млади Ђамил, истражујући злу судбину Џем-султана налази у њему одраз властите судбине и на крају се са њим поистовећује на трагичан начин. Док је *Процес* током хладноратовског периода стекао статус

симболичког приказа тоталитарног система, дотле је Андрићу приписивано да је сликом цариградског затвора хтео да укаже на страховладу у комунистичкој Југославији. Нити је Кафка имао на уму тоталитарни режим, нити се Андрићева приповетка о злосрећном Тамилу може свести на критику једног режима, закључује Глишовић.

- „Anmerkungen zur deutschen Sprache in Serbien, 2016. Politik, Wirtschaft, Unterricht“, Dietmar Goltschnigg (Hrsg.), *Wege des Deutschen. Deutsche Sprache und Germanistik-Studium aus internationaler Sicht*, Stauffenberg Verlag, Tübingen, 2017, S. 291–300. (M33)

Тек после Другог српског устанка јавља се потреба да немачки поред француског, а потом руског и енглеског постане стални школски предмет. Све до економске миграције Срба на Запад, почетком шездесетих година XX века, на немачки језик се гледало као средство за успостављање и јачање привредних и културних односа. Од две хиљаде године наопако немачки је почео све више да привлачи младе и високостручне, јер је постао улазница за тржиште рада у немачко-говорним земљама.

Аутор реферата на основу статистичких података Министарства просвете критикује прескуп систем српског основног и средњег школства у коме један предмет предаје један наставник, док у немачко-говорном подручју један наставник покрива више предмета, те даје предлог да се такав терет по буџет реформисањем образовања наставног кадра отклони.

- „Ivo Andrić-Zitate in Reden bundesdeutscher und österreichischer Politiker“, *Zeitschrift für Balkanologie* (Wiesbaden), 53 (2017), 2, S. 200–220. (M23)

Немачки политичари су различитим поводима цитирали Андрића. Савезни председник Херцог је користио навод из Андрића за смиривању немачко-јеврејске полемике око сталног пребацивања Немцима кривице за уништавање Јевреја. Шарпинг се грчевито трудио да поткрепи учешће Бундесвера у ваздушним ударима против Србије и Црне Горе, помињући Босну као земљу мржње из Андрићеве приповетке *Писмо из 1920. године*. Бузек препоручује Андрића западним дипломата за боље разумевање сукоба у Босни, док Дицел и Кра наводе Андрића као понтифекса мирољубиве сарадње и разумевања. Глишовић је установио манипулисање смислом цитираног места, како би се оно прилагодило политичкој намери његовог корисника, те да су високи немачки политичари дилетантски поступали са Андрићевим цитатима и безобзирно их користили у политичке сврхе.

„Јоко Тавада. Немачке речи под јапанском лупом“. (Примљено за објављивање у зборнику Међународног научног скупа *Студије јапанологије – традиција и изазови будућности*. Приложена потврда о предатом рукопису и рукопис од куцаних 11 страница). (M33)

Јапанска књижевница Јоко Тавада, позната у Јапану и Немачкој, на занимљив начин испитује утиске појединих немачких речи у „јапанској језичкој свести“ обликованој на структури јапанског језика и писма, коју романескно пореди са немачким језиком и културом. Уз кратки осврт на немачко-јапанске односе, Глишовић је показао принципе Тавадине поетике на примеру њених на немачком писаних романа *Голо око* и *Прекоморски преводи и језици*.

„Сазнавање истине у Софокловом *Цару Едипу* и Фришовом *Хомо фаберу*“. (Примљено за објављивање у зборнику Међународног научног скупа *Класична драма*. Филолошки факултет Универзитета у Београду и Асоцијација за Класичне студије. Београд, 22–23. 10. 2016. Приложена потврда о предатом рукопису и рукопис од куцаних 10 страница). (M33)

Софоклов *Цар Едип* је утицао на настанак Фришовог романа *Хомо фабер*, што говори о виталности једног књижевног дела старогрчке културе. Глишовић се латио тумачења психолошке конструкције сазнавања болне кривице главних ликова. Он закључује да ни антички човек, ни човек техничког доба не могу да „утекну од себе“, јер се примарни поредак ствари не може пренебрегнути. И код Софокла, у доба скучених, и код Фриша, у доба неслућених техничких могућности, човек стоји пред увек истим задатком: *спознај самога себе*, при чему поглед у огледало, подучавају Софокле и Фриш, махом није од велике користи.

Учешће на међународним научним скуповима:

„XIII. Internationaler Türkischer Germanistik-Kongress Zukunftsperspektiven der Germanistik“. Akdeniz Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Antalya, 11–14. 05. 2016.

Реферат: „Kafkas *Der Process* und Andrićs *Der verdammte Hof*. Ein Vergleich“. 12 куцаних страница. Објављено.

[Приложена потврда организатора скупа о учешћу и поднетом реферату].

„Humboldt-Kolleg. Wege des Deutschen. Deutsche Sprache und Germanistik-Studium aus internationaler Sicht.“ Karl-Franzens-Universität, Graz, 20–22. 10. 2016.

Реферат: „Zur Frage des Deutschen in Serbien 2016“. 16 куцаних страница. Објављено.

[Приложена потврда организатора скупа о учешћу и поднетом реферату].

„Међународни симпозијум *Класична драма*“. Филолошки факултет Универзитета у Београду и Асоцијација за Класичне студије. Београд, 22–23. 10. 2016.

Реферат: „Сазнавање истине у Софокловом *Цару Едину* и Фришовом *Хомо фаберу*“. 10 куцаних страница. Примљено за штампу.

[Приложена потврда организатора скупа о учешћу и поднетом реферату].

„Међународни научни скуп *Студије јапанологије – традиција и изазови будућности*“. Филолошки факултет Универзитета у Београду. Београд, 18. 11. 2016.

Реферат: „Јоко Тавада. Немачке речи под јапанском лупом“. 11 куцаних страница. Примљено за штампу. (Приложена потврда организатора скупа о учешћу и поднетом реферату).

Председавање сесијама на међународним научним скуповима:

Председавање сесијом научног скупа „XIII. Internationaler Türkischer Germanistik-Kongress *Zukunftsperspektiven der Germanistik*“. Akdeniz Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu. Antalya, 12. 5. 2016, секција II. (Приложена потврда организатора скупа о председавању сесијом).

Председавање пленарном седницом научног скупа „Humboldt-Kolleg. Wege des Deutschen. Deutsche Sprache und Germanistik-Studium aus internationaler Sicht.“ Karl-Franzens-Universität Graz, 20. 10. 2016. (Приложена потврда организатора скупа о председавању пленарном седницом).

Учешће у организовању научних скупова:

Члан организационог одбора Међународног научног скупа „*Три деценије београдске недерландистике*“. Београд, Група за низоземске студије, Филолошки факултет у Београду. Београд, 3–5. 11. 2017. (Приложена потврда).

Цитираност

Кандидатових 13 научних радова цитирано је једном или више пута у 67 научних радова, као и много пута у штампаним и електронским медијима. Листу цитираности приложио је у конкурсном материјалу.

О високом квалитету научних радова колеге Глишовића сведочи изузетно велики број (55) међународних хетероцитата. За његову монографију *Politik im Werk Kafkas* везује се 40 хетероцитата, који су објављени у САД, Немачкој, Холандији, Француској, Енглеској, Чешкој, Аустрији, Бразилу, Јапану и Турској. Та књига је наведена и у два међународна критичка библиографија о научној литератури о Кафки (Минхен и Кембриџ), а цитирана је и у једној дисертацији на Правном факултету у Хронингену/Холандија. Кандидатова монографија *Иво Андрић. Краљевина Југославија и Трећи рајх* наведена је, између осталог, у међународној критичкој библиографији за историографију (Берлин/Бостон) и једној дисертацији из историје у Новом Саду.

Чланство у комисијама за стицање научног звања магистра и доктора наука:

- Члан Комисије за одбрану магистарског рада Зорице Симовске, *Мотив бајке у циклусу новела „Три жене“ Роберта Музила*.

- Члан комисије за одбрану магистарског рада: Светлана Илић, *Одлике немачке баладе у доба романтизма*.

- Члан Комисије за одбрану магистарског рада Иване Богдановић, *Идеја Бога код Фридриха Шилера*.

- Изабран на Изборном већу Филолошког факултета, 24. јануара 2018. године за члана Комисије за писање извештаја за избор лектора за ужу научну област Недерландистика, предмет Савремени низоземски језик. (Приложена фотокопија решења).

- Изабран на седници Наставно-научног већа одржаној 7. марта 2018. године за ментора за израду докторске дисертације, коју је пријавио мр Александар Ђокановић под насловом „Postmoderne Bearbeitung des Argonautenmythos in den Romanen *Ein fremder Stamm hat mich geraubt* von Willem Brakman, *Medea. Stimmen* von Christa Wolf und *Das Goldene Vlies* von Borislav Pekić („Постмодернистичка обрада мита о Аргонаутима у романима *Једно страно племе ме је опљачкало* Вилема Бракмана, *Медеја. Гласови* Кристе Волф и *Златно руно* Борислава Пекића“). (Приложена фотокопија решења).

Предавање по позиву:

- *Peter Handke, Eine Poetik*

Ст. Петербург, 16. фебруар 2017.

Филолошки факултет Руског државног универзитета

„А. И. Херцен“
[Приложена потврда о одржаном предавању].

Сарадник и рецензент редакција часописа и зборника радова:

- Члан редакције часописа *Филолошки преглед. Часопис за страну филологију. Revue de philologie* (Београд), 1981–1985.
- Рецензент часописа *Филолошки преглед. Часописа за страну филологију. Revue de philologie* (Београд).
- Рецензент часописа *Zeitschrift für Balkanologie* (Wiesbaden).
- Рецензент зборника *Међународног научног скупа „Три деценије београдске недерландистике“*. Београд, Група за низоземске студије, Филолошки факултет у Београду. Београд, 03.-05. новембра 2017. (У штампи).

Рецензент следећих публикација:

- Ljiljana Glišović, *Politologisches deutsch-serbisches Handwörterbuch* [Политолошки немачко-српски приручни речник]. Beograd, Fakultet političkih nauka, 2016. - ISBN 978-86-84031-95-4.
- Ljiljana Glišović & Frens Stöckl, *Deutsch als Fachsprache in den Politikwissenschaften – Lehrbuch für Fortgeschrittene DaF-Lerner an der FPN* [Немачки као стручни језик у политичким наукама – Уџбеник за полазнике виших течајева немачког као страног]. Beograd, Fakultet političkih nauka, 2016. - ISBN 978-86-84031-94-7.

Редакција превода:

- *Sa holandskim u svet*. Priir. Dubravka Ivković, prevod na holandski Jelica Novaković-Lopušina. Beograd, Miba Books – Podgorica, Narodna knjiga, 2018 [2002]. Ukupno šest izdanja (2002, 2003, 2004, 2008, 2010, 2018). - ISBN 978- 86-6026-6 (MB).
- Ulrich Beck, *Rizično društvo – u susret novoj moderni*. Prevela sa nemačkog na srpski Ljiljana Glišović. Beograd, „Filip Višnjić“, 2001. - ISBN 86-7363-286-2.

Усавршавање у иностранству:

- Као стипендиста фондације „Александер фон Хумболт“ колега Глишовић је био од докторирања у Бону, 1994, у више наврата по неколико месеци на студијским боравцима у Немачкој, а од избора у ванредног професора боравио је три месеца 2013, два месеца 2015. и три месеца 2016, у Берлину и Франкфурту, где је истраживао у тамошњим архивима и библиотекама.

Чланство у научним удружењима:

- *Хумболтов клуб Србије*. Београд.
- *IVG – Internationale Vereinigung für Germanistik*. [Међународно удружење германиста].

Мишљење о испуњености услова за избор

а) Оцена резултата научно-истраживачког рада

За све овде наведене научне радове, учешће на научним скуповима и осталим научним манифестацијама, кандидат др Душан Глишовић је приложио фотокопије и потврде од надлежних институција, којима се потврђује тачност навода. Од избора у звање ванредног професора објавио је монографију *Иво Андрић. Историја и политика* (2017), која представља оригиналан научни рад, којим се разбијају многе устаљене представе о Андрићу, тако што се он приказује као модеран приповедач актуелних политичких и историјских тема, који је у појединим случајевима постао средство политике.

У научним чланцима је колега Глишовић доказао своју приврженост истраживању примарне грађе у српским и немачким архивима, што је мукотрпан и дуг поступак, али је уродио плодом, јер је у јавност изнео до тада потпуно непознате чињенице. Рад у немачким и аустријским библиотекама огледа се у обилној секундарној литератури на немачком језику у његовим радовима.

Научне новине до којих је дошао у својим радовима нашле су широк одјек у светској науци, о чему говори листа цитираности.

б) Оцена о ангажовању кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Универзитета

Преласком на држање својих часова Немачке књижевности искључиво на немачком језику, колега Глишовић даје велики допринос квалитету наставе на Филолошком факултету.

в) Оцена о резултатима педагошког рада

Колега Глишовић слови за строгог, али правичног наставника. Испочетка студентима није лако да се привикну на наставу на немачком језику, али су пошто савладају првобитне тешкоће, захвални на пруженој могућности да предавања слушају код наставника који је своја знања стицао на једном од престижних немачких универзитета, на коме је и докторирао. У студентским анкетама (2011/12 - 2014/15) је оцењен просечном оценом 3,75, при чему је 2014/2015 добио оцену 2,42/2,12, а у осталим годинама оцене 4,82; 4,90; 4,75 и 3,50.

г) Оцена резултата постигнутих у обезбеђивању научно-наставног подмлатка

Кандидат је био члан комисија за одбрану магистарског рада, а недавно је и сам ментор за израду докторске дисертације.

д) Оцена учешћа у стручним организацијама и другим делатностима од значаја за развој научне области

Кандидат је један од оснивача *Хумболтовог клуба Србије* и члан светске организације германиста (*IVG – Internationale Vereinigung für Germanistik*). Његови чланци о немачкој књижевности у јавним гласилима и писање домаће и стране штампе о његовим научним публикацијама потврђују његово залагање за популарисање струке.

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу услова утврђених Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду, Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Статутом Филолошког факултета Универзитета у Београду, као и увидом у комплетну документацију, тј. на основу изложених података, увида у научни, стручни и педагошки рад, чланови Комисије сматрају да кандидат, ванредни професор др Душан Глишовић, испуњава све неопходне услове за избор у звање редовног професора, те Комисија једногласно предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др Душана Глишовића изабере у звање редовног професора за ужу научну област Германистика, предмет Немачка књижевност.

У Београду, 10. 04. 2018.

Комисија:

Председник комисије
академик Слободан ГРУБАЧИЋ
професор-емеритус
Филолошког факултета Универзитета Београду

др Миодраг ЛОМА, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета Београду

др Јосип БАБИЋ, редовни професор
Филозофског факултета Свеучилишта Јосипа
Јурја Штросмајера у Осијеку

